

Петиция до Европейския парламент, внесена на 14 март 2017 год.
от името на Асоциация на българските училища в чужбина

ПРИЗНАВАНЕ НА ОФИЦИАЛНИТЕ ЕЗИЦИ НА НИВО МАТУРА

Асоциацията на българските училища в чужбина призовава за насърчаване на сътрудничеството между държавите членки в областта на чуждоезиковото обучение и призовава Европейският съюз да подпомогне и допълни действията на държавите членки за осигуряването на правна и административна възможност за полагане на матура или друг вид езиков изпит по всеки един от официалните езици на ЕС, в това число и по български език във всички държави-членки. С цел осигуряване на равнопоставеност и облекчаване на мобилността на семейства с ученици в среден курс на образование в ЕС, настояваме резултатът от такъв изпит да се вписва в дипломата за завършен етап от обучение на съответната национална образователна система на държавата членка на ЕС, където учи и живее ученикът.

Основание за петицията е същността на езиковата европейска политика, която цели опазването и насърчаването на езиковото многообразие като средство за интеграция. Осъзнавайки, че отговорността за изготвяне на образователните политики принадлежи категорично на държавите членки, ние смятаме, че проблемът има основание да се постави на европейско ниво, тъй като той засяга ученици на всички държави членки на ЕС, представлява пречка за мобилността на семействата и не може да бъде решен чрез междуправителствен подход. Така, правното основание намираме в чл. 165 от ДФЕС ал. 1, и ал. 2, където е посочено, че действията на Съюза целят „развиването на европейско измерение в образованието, особено чрез обучение и разпространение на езиците на държавите членки“

Съгласно Европейската стратегия за многоезичие (ESM) и за постигане на предвидената във всички актове на ЕС мобилност и интеграция на вътрешния пазар, признаването на една от ключовите компетентности на гражданите, а именно езиковата, следва да става безпрепятствено във всяка точка на ЕС. Това са и заключения на всички проучвания в тази област.

В европейските образователни системи съществуват големи различия по отношение на преподаването, оценяването и признаването на езикови компетентности. Повечето държави членки на ЕС не предвиждат възможност за явяване на матуритетен изпит по т. нар. „малки“ европейски езици, извън изучаваните 5 основни езика – английски, френски, немски, испански и италиански, което дискриминира учениците, носители на тези „малки“ езици като официални езици по конституция на държавите членки. В този контекст Европа се нуждае от по-ефективни, приобщаващи и справедливи системи, които дават равен достъп на всички до висше образование. Ако целта на стратегията за многоезичие е майчин + 2 езика, то на практика от младите носители на по-слабо разпространените езици, живеещи в друга държава членка често се изискват 3 чужди езика, а майчиният не се оценява и признава. Начин за премахване на тази неравностойност би било именно признаването на всички официални езици на Европейския съюз като матуритетни в държавите членки или признаването на сертификати за оценка на езиковата компетентност по Общата европейска референтна езикова рамка със силата на матуритетен изпит.

Пример за подобно решение намираме у Държавната изпитна комисия на Република Ирландия, която провежда изпити по т. нар. 'non-curricular EU languages', сред които български, латвийски, румънски и т.н.
<https://examinations.ie/index.php?l=en&mc=ex&sc=eu>

Във Франция има матури по над 40 езика, но не със същия коефициент и така един финландски ученик в Париж има по-голям шанс за успеваемост и съответно по-лесен достъп до висше образование от един български ученик.

В други държави има положителни примери за алтернативни решения на матуритетните изпити, а именно възможност учениците да представят европейски сертификат от лицензиран тестови център за положен изпит на ниво B2 по Общата европейска референтна рамка. Така националната система признава и отчита резултата на мястото на друг чужд език, преподаван в държавата. Това се прави в Унгария, Латвия, Румъния...

Настояваме Европейската комисия да включи въпроса в програмата си и да събере необходимите данни от всички държави членки за възможността всички по-слабо разпространени езици да бъдат включвани в оценки, точки, кредити, балове, нива, необходими за кандидатстване във висши учебни заведения и по-общо за всякакви количествени и качествени критерии за равнището на квалификация на младите хора в Европа.

Настояваме този въпрос да стане приоритет на следващата тройка председателства, а именно на Естония, България и Австрия. Гражданите на две от тези държави са пряко засегнати, тъй като езиковите компетентности по естонски и български език днес не се оценяват равнопоставено с останалите.

Настояваме Съветът на министрите на образованието да сформира работна група по този въпрос и да състави списък на възможностите за младежите да представят за оценка всички техни езикови компетентности по всички официални езици на ЕС, включително и по „малките езици“ във всички държави членки. При спазване на принципа на субсидиарност, тази работна група би могла да работи заедно с ЕК по предложение за Решение (или друг акт) на Съвета и Парламента за установяването на такъв списък и механизмите за признаване или на положени езикови матури в други държави, или на сертификати от лицензирани тестови центрове, наравно с организираните матуритетни изпити в приемната държава. Това ще позволи на всички държави, които не разполагат със собствен ресурс за организирането на матуритетни изпити по 24 езика, да дадат все пак равни възможности на всички млади европейски граждани, пребиваващи на тяхна територия.

Езиковата политика на ЕС недвусмислено изисква стимулиране, изучаване и разпространение на официалните езици на ЕС. Важно е се даде възможност на тези ученици, които не живеят и учат в родината си, чиито родители са се възползвали от правото си на свободно движение в ЕС, да не загубят връзката с майчиния им език. В допълнение, поддържането на слабо разпространените езици в страните членки на ЕС може да се разглежда и като възможност един ден гражданите на ЕС, намерили временно условия за живот в друга държава, да се завърнат в държавата им по произход. Ако не са поддържали знанията си по майчин език, те губят мотивация и възможност за общуване и обмен с държавата им по произход, което също е ограничаване на мобилността и лишаване от перспектива за многостранен избор в рамките на Европейския съюз.

По тези причини единствено горепосочената равнопоставеност може да насърчи обучението по майчин/и език/ци, от съществено значение за личностното израстване на европейските деца. Само така може да се осигури безпрепятствена мобилност на европейските граждани, вкл. движение от запад към изток, устойчиво многоезичие и съхранение на богатството и разнообразието на европейската култура. Това е и залог за по-високо ниво на образование и повече възможности за работа и търговски обмен, повече конкурентноспособност на европейския пазар като цяло.

Обръщаме се към членовете на Европейския парламент с молба за подкрепа. Напомняме, че Директива 77/486/ЕИО, предвиждаща в чл. 3 обучение по майчин език за децата-мигранти (от други държави-членки) е приета с правно основание чл. 49 от ДЕИО, настоящ член 46 от ДФЕС, т.е. с цел премахване на всички пречки пред мобилността на гражданите, а не във връзка с образователните системи. Зелената книга на Комисията относно „Миграция и мобилност: предизвикателствата и възможностите за образователните системи в ЕС“, целяща да се намери бъдеще на тази директива не беше последвана от нов акт, въпреки многобройните резолюции на ЕП и в частност Резолюция 2008/2328(INI) от 2/04/2009 г. Затова молим и за инициатива на парламента по посока на Европейската комисия с искане за внасяне на законодателно решение (възможност по чл. 225 от ДФЕС). Припомняме, че с изключение на хармонизация на образователните системи, то Съюзът разполага с компетентност да провежда действия с правнообвързващ характер в образователната област (чл. 2 т. 5 от ДФЕС). Повдигнатият проблем би могъл да се впише в Новата програма на уменията в Европа, в предстоящото преразглеждане на Европейската квалификационна рамка и новия Европас. Считаме, че ако Съюзът не може да задължи държавите членки да включат в програмите си всички европейски езици, то би могъл да насърчи съхраняването и развиването на езиковите знания и умения чрез признаването на всички форми, вкл. и неформални на това обучение и най-вече на резултатите му. Децата загубващи майчин език поради мобилност са загуба на потенциал за Европа. Съхранението и развитието на езика, обратно, ги превръща в три или четириезични граждани, от които Европа има нужда за по-силна интеграция, по-добро познаване на всички държави-членки и по-уравновесено развитие.

АБУЧ (Асоциация на българските училища в чужбина), София

Искането е подкрепено освен това с 1578 подписа на хартия от 22 организации на българи в чужбина, Първа АЕГ, София, 125 СОУ „Проф.Боян Пенев“, София, Русенски университет „Ангел Кънчев“, 38 народни представители в 43-то Народно събрание на Р България и 13 подписа от кабинета на вицепрезидента на Р България, Маргарита Попова, както и с 1708 електронни подписа от peticiq.com.

Общо: 3337 души, от 36 държави, от които 22 държави членки на ЕС

За повече информация:

Ирина Владикова, Виена
irina_vladikov@hotmail.com

Валентина Найденова, Брюксел
valentina_naydenova@hotmail.com

Камелия Конакчиева, Париж
ktriboulin@gmail.com